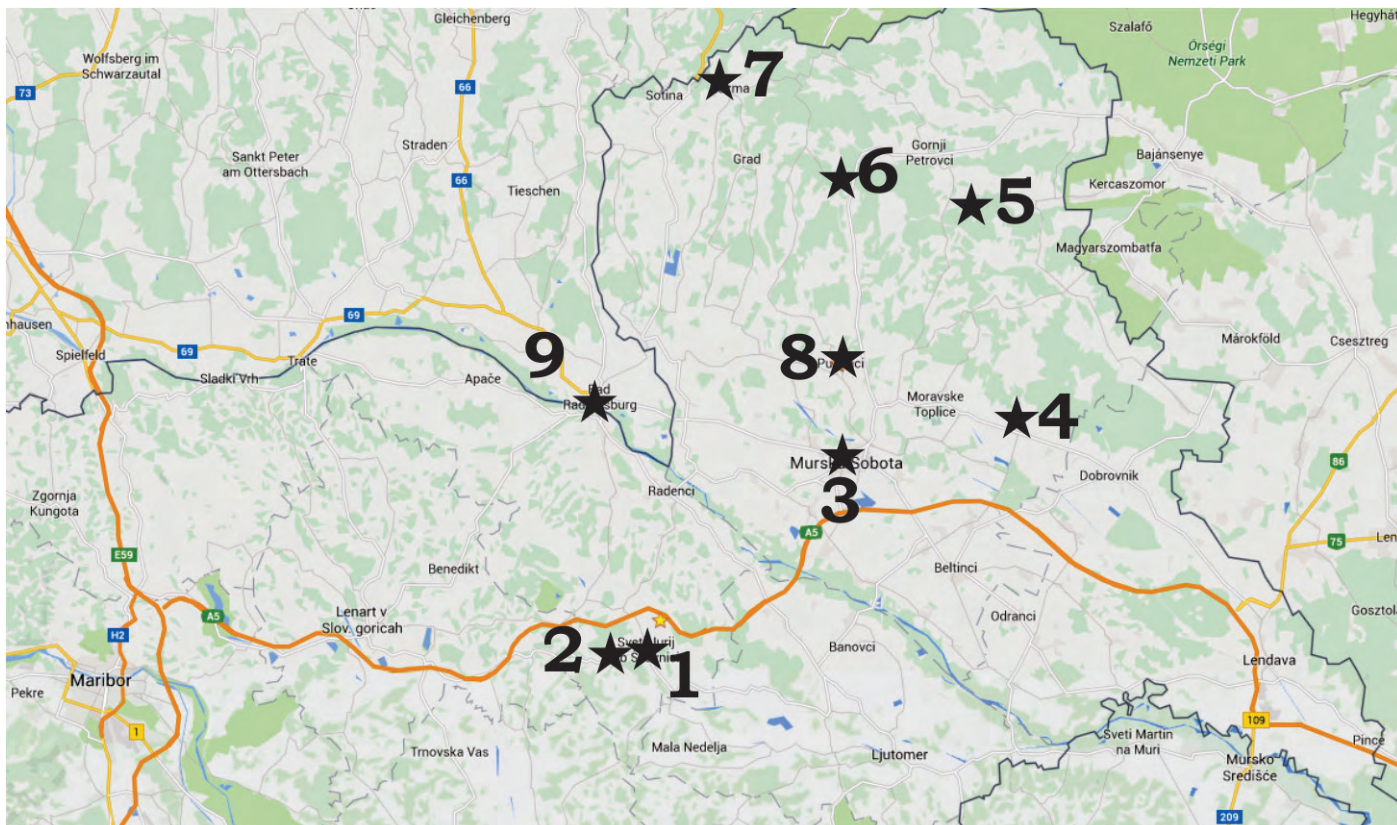

Ekskurzija v Pomurje : 23.september, 2016

ZAPS in Odbor inženirk (avstrijske) Štajerske in Koroške

Pomurje, sestavljeno iz Prlekije in Prekmurja, je naj vzhodnejša regija Slovenije (takorekoč »glava slovenske kokoške«, čeprav spada k t. i. najmanj razvitim). To je pokrajina, do katere ostali državljani(-ke) le redko zaidejo, saj se je do nedavnega zdelo, da je tam nekje čisto »na koncu sveta«. Toda Pomurje ni tako daleč in je hkrati še kako zanimivo: zgodovinsko, kulturno, agrikulturno, etnično, krajinsko, naselbinsko in nenazadnje arhitekturno itd., zato ga bomo za en dan obiskali. V tem kratkem času lahko izvedemo le eno prostorsko »zanko«, ki smo jo koncipirali kot značilni prerez skozi njene krajine. Spoznali bomo tradicionalno gradnjo in tudi njen sodobni odmev, vezivo pa bo prenova. Torej, naselja, krajine in arhitekture med globalnim in lokalnim, sodobnim in historičnim, novim in prenovljenim. Seveda nam bodo, kjer bo le mogoče, objekte predstavili kar avtorji sami.

Namen ekskurzije je druženje in izmenjava izkušenj avstrijskih in slovenskih arhitektk, gradbenih inženirk, krajinskih arhitektk, geodetk, geologinj ipd., Ekskurzijo bomo sklenili z otvoritvijo razstave »Inženirke oblikujejo prihodnost« v Pavlovi hiši v avstrijski Radgoni.

Autobus bo startal s Trga francoske revolucije v Ljubljani ob 7. uri in iz Gradca ob 8. uri. Spotoma bomo pri AC-izvozu Celje center (ob pribl. 8.00) pobrali še štajerske člane ZAPS. Ob 9. uri se bomo z avstrijskimi kolegi srečali v Mariboru na bencinskem servisu Petrol na avtocesti. V Ljubljano se bomo vrnili predvidoma do polnoči.

/koncept ekskurzije: Aleksander Ostan, Mika Cimolini in Bojan Lebar /

1- Atelje Dialog, Vojko Pavčič / 2012

2- SOBA, Peter Ličen, Marjeta Fendre, Ignacio Lopez Sola, Jaka Ažman / 2013

3 - Feri Novak, Andrej Kalamar / 2010

3 - Feri Novak / 1943

4 - Jože Plečnik / 1927

5 - ID: DOMA, Iztok Prosen, Gordana Benčec / 2011

1 - Strokovni del ekskurzije se bo začel v Sv. Juriju ob Ščavnici, kjer si bomo v centru mladega občinskega središča najprej ogledali Kulturni dom, ki je leta 2013 prejel Plečnikovo medaljo. Tako arhitekturno in tudi programsko predstavlja pogumen, sodoben poseg v tradicionalno trško jedro, ki naj bi pomagal oživiti vitalno lokalno skupnost.

2 - V bližini si bomo ogledali tudi zanimiv primer ekoturistične arhitekture Lushna glamping Blaguš, ki jo bo predstavila soavtorica projekta Marjeta Fendre, ki je tudi ena od razstavljalok na razstavi.

3 - Okoli enajste ure si bomo privoščili sprehod po Murski Soboti in si ogledali pre novo gledališča Park Andreja Kalamarja. Kino Park je bil zgrajen v petdesetih letih 20. stoletja po načrtih arhitekta Franceta Novaka in je zaščiten kot arhitekturna dediščina. Ohranjeni so bili vsi pomembni arhitekturni elementi. Dozidana je bila večja sodobna dvorana. Arhitektura Ferija Novaka je zaznamovala Mursko Soboto, kjer je prve stavbe zasnoval še kot študent. Novak je eden najpomembnejših predstavnikov funkcionalistične arhitekture in urbanizma v Sloveniji; uveljavil pa se je tudi na področju oblikovanja notranje opreme ter javnih in nagrobnih spomenikov. Arhitekturo v Murski Soboti je Novak oblikoval v skladu z urbanističnim načrtom (1932–1934), s katerim je zasnoval bodoči razvoj mesta, tako da je določil njegov obseg in višinske gabarite, obvezne cone in prostor za glavni trg, ob katerem je uredil drevored (1937) ter z njim poudaril os soboškega parka. Urbanistično zasnovo je razvijal tudi po 2. svetovni vojni, ko je določil središča novih sosesk, prometnice in obvoznico, uredil glavni trg in glavno ulico.

4 - Pot bomo nadaljevali proti Goričkemu in se na njegovih obronkih v Bogojini srečali z župnijsko cerkvijo, mojstrovino arhitekta Jožeta Plečnika, ki jo marsikdo verjetno že pozna (vsaj iz literature). Gre za še en primer mojstrove senzibilnosti, s pomočjo katere je nekdanjo romansko cerkveno ladjo ohranil in jo na inventiven način integriral v svojo rešitev. Gre za eno najbolj celovito urejenih Plečnikovih cerkva, delno prilagojeno podeželskemu kontekstu (zanj neznačilna strma dvokapnica itd.). V mogočni interier je vključil tudi nekatere druge elemente regionalne kulture.

5 - Okoli kosila bomo prispeli na Goričko, kjer si bomo privoščili lokalno kulinariko. Goričko leži med Muro in Rabo, ob tromeji Slovenije z Avstrijo in Madžarsko. Ime je dobilo po goricah in hribčkih, najvišji hrib pa se tu dviguje do 418 metrov nadmorske višine. Od leta 2003 je del trideželnega krajinskega parka Goričko–Örseg–Raab in je drugi največji krajinski park v Sloveniji. Po slikoviti krajini Goričkega nas bodo ozke ceste peljale do po grebenih in dolinah raztegnjene vasi Križevci, kjer se bomo sprehodili do štirih objektov domačije K220, ki jih je pred leti kupila ekipa iz ID doma (I. Prosen, G. Benčec ...) ter jih zelo senzibilno prenovila, vsakega v svojem duhu (od manjših do večjih posegov). Objekti so obnovljeni s tradicionalnimi tehnikami in materiali ter s sodobnimi arhitekturnimi intervencijami, povezuje pa jih očarljiv vrt.

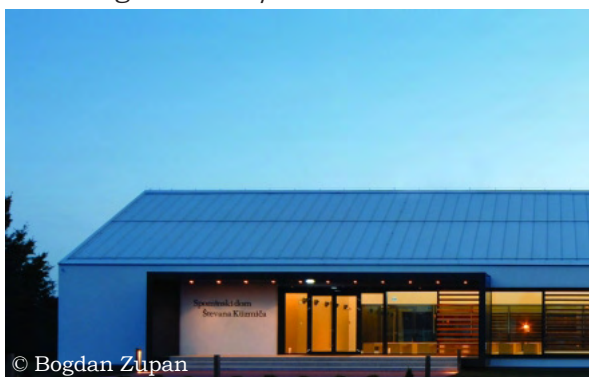

© Miran Kambič

6 - Studio Kalamar, Andrej Kalamar / 2009

7 - Delugan Meissl / 2015

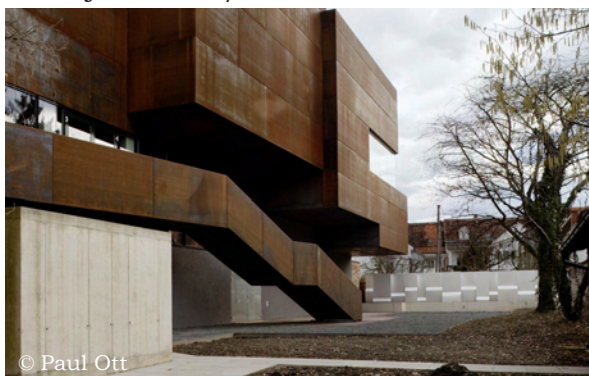
© Bogdan Zupan

8 - Bojan Lebar / 2009

© Bogdan Zupan

8 - Bojan Lebar / 2005

© Paul Ott

9 - Gangoly & Kristiner Architects / 2009

6 - Potem se začne vračanje proti Martjancem, kjer bomo v Mačkovcih na kratko zavili z glavne ceste in obiskali posestvo Marof, ki leži sredi valovite prekmurske vinske krajine, sestavljeno pa je iz stare vile/gradiča in sodobne vinske kleti. Gre za predstavnika nove generacije večjih in tehnološko zahtevnejših vinskih kleti v Sloveniji. Stavbo si bomo v spremstvu avtorja tudi ogledali (A. Kalamar), morda pa nas bodo gostitelji presenetili tudi s kakšnim kozarcem njihovega vrhunskega vina.

7 - Skrivnostni »nevidni« projekt avstrijskih arhitektov Delugan Meissl stoji na slovenski strani, tik ob meji. Gre za modularno stanovanjsko hišo, ki naj bi z zrcalno fasado omogočala popolno stapljanje z okolico, hkrati pa nudila alternativo vedno bolj kritičnim razmeram na stanovanjskem tržišču. »Casa Invisible« je začasen, modularen objekt.

8 - V Puconcih nas čaka še eno presenečenje, manjši spominski objekt evangeličanske cerkve (dom Štefana Kuzmiča), kjer se obiskovalci lahko seznanijo s protestantizmom v Prekmurju. Na videz skromna, a učinkovita in natančno izvedena sodobna reinterpetacija panskne hiše je hkrati abstraktna preslikava prve cerkve. Predstavil nam jo bo naš vodnik, arhitekt Bojan Lebar, še eden od uspešnih prekmurskih arhitektov, ki ima sedež v Ljubljani in ki je za svojo poslovno stavbo bližnje Keme že prejel zlati svinčnik. Poslovna stavba hitro rastočega podjetja Kema Puconci je postavljena na krajinski rob, na izpostavljen prelom, ježo. Zahodno fasado ima odprto, stekleno, nižji del z vhodnim delom pa je zaprt. Prelom je značilen tudi za notranjost same stavbe s prostorskim zamikom etaž, vendar stavba v notranjosti deluje enotno. V stekleni fasadi se zrcali slika pokrajine.

9 - Peljali se bomo skozi Gornjo Radgono, nekdanje predmestje osrednje Radgone, ki je svoje središče po vojni preraslo, komentirali nekaj zanimivih stavb (stari Špital, vilo Plečnikovega študenta, arhitekta Suhadolca, stanovanjski blok Ferija Novaka itd.) ter prispeli do mostu čez Muro, ki povezuje Slovenijo in Avstrijo. Širok betonski cestarski most je bil zanimivo prenovljen po vseevropskem urbanističnem natečaju (2009) na temo povezovanja obeh mest. Gre za primer, kako se da veliko infrastrukturo približati uporabniku (avtorji Bauchplan, Dunaj).

Mestece Radkersburg (oz. Radgona), ki je bilo ustanovljeno v 12. stoletju na otočku reke Mure, je izjemno zanimivo historično okolje. Srednjeveško strukturo so v renesansi obrambno obzidali (arhitekt Domenico del'Aglio) in fortifikacija je zdržala tako rekoč do danes. Mestno jedro znotraj nje je v veliki večini ohranjeno in vzdrževano, zaradi česar je mesto konec sedemdesetih let prejelo Unescovo nagrado! Na hitro se bomo sprehodili skozenj in si ogledali nekaj njegovih najznačilnejših ambientov in stavb ter do 18.30 prispeli na otvoritev razstave v Pavel Haus. Kulturni dom je leta 2009 prenovil priznan graški tim Gangoly in Kristiner, na sodoben način in tik za glavnim trgom, na dvorišču mestne zgradbeter tako diskretno, da se s trga niti ne opazi. Prireditveni center v kortenu je bil večkrat nagrajen, ponuja visoke prostorske in tehnične standarde za izvedbo različnih dogodkov in programov.